

Fora de classe
Xavier Gual

Compromís amb el futur

Sovint els docents creiem que el futur dels alumnes és a les nostres mans. Per sort no és així. Si bé és cert que a les aules s'hi passen moltes hores, és només qüestió de temps que vagin oblidant tots els continguts que hi hauran après. Això no és nou ni un drama. A mi em va passar el mateix, i només les inquietuds constants han permès que tingui un nivell acceptable de cultura general. Més enllà de les nostres capacitats, el que ens quedarà per a la vida seran les maneres de fer. El que realment em preocupa dels alumnes és que, més enllà de la protecció de pares i de tutors, sàpiguen defensar els seus drets. Els que els quedin. Si als adults ja ens n'han pres molts, potser per manca de coratge, què passarà amb els que en els pròxims anys vulguin forjar un pla de vida amb l'esperança que el pas per la universitat els garanteixi, almenys, un plat a taula?

Passar a l'acció

Fa un parell de setmanes tenia classe amb alumnes de batxillerat. Estaven especialment alterats perquè a aquelles hores la consellera d'Ensenyament estava visitant l'institut. Davant meu rondinaven per les decisions polítiques que s'han pres en els darrers anys. De les retallades, de si tindran beques o si la universitat els servirà de res. Alguns estaven molt indignats, tot i que la majoria estaven pendents del sorteig en directe de la Champions. Més o menys enfadats, la totalitat de l'alumnat de batxillerat va fer vaga dos dies de la setmana següent a la visita. Quan els vaig demanar deures em van dir que no pensaven fer res, ni tan sols a la tarda i a casa. Vaig intentar fer-los entendre que ja tenien una edat per, en primer lloc, reflexionar sobre què esperaven del curs –són estudis postobligatoris– i dos, que si volien que les coses milloressin havien de passar a l'acció. Sense dir-los què havien de fer o què no, els vaig suggerir que si no estaven d'acord amb les polítiques que es duïen a terme hauria estat més adequat mobilitzar-se quan tenien la consellera precisament al centre, fins i tot per obtenir una resposta directa de la màxima responsable. Si el seu futur no els agrada l'han de començar a canviar ells. La meua tasca com a docent és fer-los crítics, que raonin amb arguments. I que les eliminatòries del Barça i el Madrid no estiguin en el mateix nivell d'importància.

Xavier Gual és escriptor i professor de secundària

Contes que ens e

Explicar la dislèxia o la síndrome de Down a través dels contes

MARTA ESPAR

FOTO: DAVID BORRAT

Ser especial no és dolent. Perquè tot-hom té alguna especificitat. En el seu primer dia d'escola, el Pau, un nen de 7 anys amb la síndrome de Down, descobreix que hi ha més nens com ell, als quals no els agrada només jugar a futbol o tampoc són gaire hàbils a encistellar pilotes de bàsquet. Al pati, aprèn trucs amb el Carles, inventa jocs amb l'Albert o juga amb les paraules amb l'Helena. A *Sóc especial per als meus amics*, un conte escrit per Jordi Sierra i Fabra i Isabel Caruncho i editat per la Fundació Catalana Síndrome de Down, el Pau explica als seus companys que la seva vida és una mica diferent de la dels altres, "però no tant per sentir-se estrany". "Tenir una discapacitat no significa que no siguis capaç, sinó que les teves capacitats són diferents", diu el protagonista del conte, que segueix amb dos títols més.

"És una sèrie de tres contes dissenyats per donar resposta a les pre-

güentes més freqüents sobre la síndrome de Down en l'àmbit proper al nen. Per treballar la inclusió a l'escola tenim *Sóc especial per als meus amics*, amb *Els meus germans i jo* es treballa en l'àmbit familiar què és la síndrome de Down i *Què seré quan sigui gran* serveix per treballar la pròpia identitat", apunta la Katy Trias, directora

.....

Comprendre sempre és la clau de volta, i si pot ser amb una mica d'humor, millor

.....

general de la Fundació Catalana Síndrome de Down.

Acostar-s'hi

Explicar com som a través d'un conte, quines vivències o drets té un nen o nena que pateixi un trastorn de l'aprenentatge o una malaltia mental, ajuda a entendre la seva situació i elaborar la seva

visió del món davant dels altres. Quan l'afectat és la mare, un amic o un altre familiar també permet acostar-se a un trastorn o una discapacitat i entendre-la amb ulls de nen. Al conte *Les lletres i jo*, escrit per la Iraida Llucà, mare d'una nena amb dislèxia, i la logopeda Alicia Bailey, una nena explica que els seus amics ja comencen a llegir però a ella les lletres se li escapen. *N'Hugo té dislèxia*, d'Araceli Salas i David Martín, és una altra proposta per entendre què és la dislèxia, escrita en primera persona.

Entendre-ho

Comprendre sempre és la clau de volta, i si pot ser amb una mica d'humor, millor. Dídac Micaló, redactor de continguts culturals, va escriure *Els dimarts, el meu tiet i els extraterrestres* perquè els nens entenguessin què és el trastorn bipolar i va guanyar el concurs Contes d'Emocions: Si Em Coneixes, M'Entens, organitzat per l'Associació de Bipolars de Catalunya. En el conte, dirigit a nens d'entre 6 i 11 anys, l'oncle del protagonista algunes vegades té moltes ganes de jugar amb ell a fer bromes divertides, però d'altres es

reclou a casa i el nen va entenen aquesta situació de la mà de la seva mare, que li explica que no té mal de cap ni de panxa, sinó que té mal a les emocions.

"És un tema molt estigmatitzat i complex, el de la malaltia mental, i és cert que són situacions difícils, però s'ha d'anar més enllà i també se'n pot treure alguna cosa positiva", explica Micaló, que no només ha escrit el llibre sinó que, fins a finals de maig, interpreta en algunes biblioteques de Barcelona l'espectacle *Treure's contes del barret*, un mun-

expliquen com som

LLETRES. De vegades una història de ficció pot ser la millor eina perquè els nens comprenguin realitats diferents de la seva, com algunes patologies mentals.

tatge dirigit per Sergi Pons que busca "potenciar la tendresa i l'alegria i desestigmatitzar els trastorns mentals".

Compartir-ho

Un exemple més és el conte *En Quim i el Quixot*, escrit per Sílvia Vidal, coordinadora del departament d'orientació psicològica de l'AREP (Associació per a la Rehabilitació de les Persones amb Malaltia Mental). És una altra història dibuixada, en aquest cas per explicar als més petits què és un trastorn mental. "De vegades penso que la gent no m'estima i em vol fer coses dolentes. Em fa por anar sol pel carrer i sento veus que em diuen coses que de vegades són divertides i de vegades no...", explica als amics el protagonista del conte; després de fer-ho ja se sent molt millor. Ell i l'entorn. Perquè entendre i comprendre és el primer pas. —

Més històries que ens ajuden a comprendre

Una mirada a la diferència

Sobre discapacitat

Mimi i la girafa blava
Visscher, Cécile de; Carrera, M. Ella. Ed. Salvatella.
Sóc en Pau
Malagelada, Magalí; Masferrer. Ed. Pedra de Toc
Parlem amb les mans
Huainigg, Franz-Joseph; Ballhaus, V. La Desclosa
Món petit
<http://www.monpetitfilm.com>

Sobre autisme

Maria i jo
Gallardo, Maria; Gallardo, Miguel. Ed. La Galera.

Sobre TDAH

Trasto, un campeón en la familia
<http://www.trastornohiperactividad.com/cuentos>

Sobre trastorns mentals i depressió

Fufú y el abrigo verde
<http://feafes.org/publicaciones/fufu-2482>
La madre de Marc está deprimida
<http://feafes.org/publicaciones/la-madre-de-mark-esta-deprimida-2485>

XANASCAT

L'estiu és teu

PROPOSTA D'ACTIVITATS D'ESTIU DE LLEURE EDUCATIU de la Xarxa Nacional d'Albergs Socials de Catalunya per a nois i noies de 5 a 16 anys

PREINSCRIPCIONS: del 17 de març, a les 12 h, fins al 7 d'abril de 2014, a les 12 h

xanascat.cat/estiuestiu